

7/12480
GK. 129

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 2732
Konu : İstanbul Milletvekili
Garı PAYLAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

24/ Mayıs 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 24/03/2017 tarihli ve 43452547-120.07-90145 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Garı PAYLAN'ın ; deprem riski taşıyan yapılar ve kentsel dönüşüm eylem planı hakkında, Bakanlığımıza yönelmiş olduğu 7/12480 Esas sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK:

-Cevap Yazısı (1 Adet, 2 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN GARO PAYLAN'IN
TBMM 7/12480 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

17 Ağustos 1999 yılında Gölcük merkezli, 7,5 Mw büyüklüğünde yaşanan Marmara Depremi sonucunda büyük can ve mal kaybı yaşanmıştır. Resmi raporlara göre 18.373 kişi hayatını kaybetmiş, 48.901 kişi yaralanmıştır. Yıkılan ve ağır hasarlı yapılar ise 96.796 konut ve 15.939 işyeri şeklinde tespit edilmiştir. Deprem bu kadar çok can kaybına mal olmasının esas sebebi kaçak yapılar, dayanıksız yapıların kriterlere uygun olmayan zeminlere inşa edilmesi, yapıları daha ucuza mal etmek için malzemedен çalan müteahhitler olmuştur.

23 Şubat 2017 günü, İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği Genel Kurulu'nda yaptığınız konuşmada "bir saniye sonra da, 10 sene sonra da" bir deprem olabileceğini, "2030 yılına kadar İstanbul'da bir deprem gerçeğiyle karşı karşıya" olduğumuzu, olası depremin 7,2 ile 7,65 Mw büyüklüğünde beklendiği ve henüz değiştirilmesi, dönüştürülmesi gereken Türkiye çapında 7-7,5 milyon yapı olduğunu belirttiniz. İstanbul'da ise bu sayı yaklaşık 2 milyondur.

Bu bağlamda;

1) Türkiye çapında, birinci derece deprem bölgesinde bulunan illerde, deprem güvenliği olmayan konut sayıları nelerdir?

2) Bu illerde, 1999 yılından bugüne kadar deprem riski taşıdığı tespit edilen konutların kaçısı yenilenmiştir?

CEVAP:

Ülkemiz genelinde yürütölen kentsel dönüşüm uygulamaları; 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürölmesi Hakkında Kanun uyarınca "Riskli Alan", 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73 üncü maddesi uyarınca "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca "Yenileme Alanı" olarak belirlenen alanlarda gerçekleştirilmekte olup, 5393 ve 5366 sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler, ilgili mevzuatlar gereği alan tespiti ve uygulama yapmaya yetkili büyükşehir belediyesi veya ilçe belediyelerince, 31/05/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6306 sayılı Kanun uyarınca, kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler ise ilgili idarenin talebi üzerine Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürölmesi Hakkında Kanunun amacı; "afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde iyileştirme, tasfiye ve yenileme yaparak fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerinin oluşturulmasıdır." Anılan Kanunda Riskli Alan; "zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan" alanlar ile "üzerindeki toplam yapı sayısının en az % 65'i imar mevzuatına aykırı olan veya yapı ruhsatı alınmaksızın inşa edilmiş olmakla birlikte sonradan yapı ve iskân ruhsatı alan yapılardan oluşan alanları" bu alanlar ile birlikte "Kamu düzeni veya güvenliğinin olağan hayatı durduracak veya kesintiye uğratabilecek şekilde bozulduğu yerlerde; planlama ya da altyapı hizmetleri yetersiz olan veya imar mevzuatına aykırı yapılaşma bulunan yahut yapı ya da altyapısı hasarlı olan alanları", Riskli Yapı ise; "riskli alan içinde veya dışında olup, ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmî ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapıyı" ifade etmektedir.

Ülkemizde yaklaşık 19 milyon yapı stoku bulunmaktadır. Yapıların yaklaşık 5 milyonu 1999 yılında gerçekleşen deprem sonrası güncellenen deprem mevzuatı kapsamında inşa edilmiştir. Bu durumda gözden geçirilmesi gereken 14 milyon yapı bulunmakta olup, bu binaların neredeyse yarısının can ve mal güvenliği açısından riskli olduğu değerlendirilmektedir. Bugüne kadar; yaklaşık 1 milyon bağımsız birimi içeren riskli alan belirlmeleri ve riskli yapı tespit işlemleri gerçekleştirilmiştir. Afet riski altında bulunan ve tehlike arz eden tüm yapıların en kısa sürede dönüşümünün sağlanması hedeflenmekte olup, 6306 sayılı Kanun kapsamında Bakanlığımız öncülüğünde, ilgili idareler, vatandaşlarımız ve diğer paydaşların katılımı ile yürütülen iyileştirme, yenileme ve tahliye çalışmaları; gönüllülük esasları çerçevesinde uzlaşma oranları dahilinde icra edilmektedir.

“Kentsel dönüşümün genellikle ilave rant sağlayan bölgelerde olduğu” iddiası ile ilgili olarak, Bakanlığımız tarafından öncelikli olarak fiziki ve sosyal çevre koşulları yetersiz olan, plansız yerleşim sonucu çarpık ve düzensiz yapılaşmaya maruz kalan ve afet riski altında bulunan alanlarda kentsel dönüşüm çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra; 6306 sayılı Kanunda ilgili idarelerince belirlenen Riskli Alan tekliflerinin, Bakanlığımıza iletebileceği hüküm altına alınmış olup, bu doğrultuda gerek basın ve yayın organları gerekse de çeşitli tarihlerde ilgili idarelere iletilen yazılarımız ile doğal afetlere hazırlıklı modern yaşam standartlarına sahip, insan hayatını tehdit eden risklerden arındırılmış yaşanabilir şehirler oluşturmak amacıyla, risk teşkil ettiği düşünülen alanların Bakanlığımıza bildirilmesi, uygulama süreçlerinin ise Bakanlığımız öncülüğünde projeye katılım sağlayan Belediye Başkanlıkları ve vatandaşlarımızın katılımı ile gerçekleştirileceği Belediyelere bildirilmiştir.

6306 sayılı Kanun ve mevzuatı ile söz konusu yazılarımız çerçevesinde “riskli alan” belirleme çalışmaları, karar ve ilan süreçleri ilerlemektedir. Diğer taraftan, 6306 sayılı Kanun kapsamında hak sahiplerine yapılan finansal destekler ile ilgili olarak, vergi, harç ve ücret muafiyetleri öngörülmektedir. Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında kira yardımı veya 7 nci maddesinin altıncı fıkrası kapsamında kredi faiz desteği gibi finansal destekler ile Kanunun 7 nci maddesinin dokuz ve onuncu fıkrası kapsamında kentsel dönüşümüne yönelik yapılacak işlem, sözleşme, devir ve tesciller ile uygulamalarda Kanun kapsamında yer alan ve Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin dokuzuncu fıkrasında açıkça sıralanmakta olan muafiyetler sağlanabilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 73 üncü maddesi uyarınca; “Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı” ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun uyarınca, “Yenileme Alanı” olarak belirlenen alanlarda yenilenen yapı sayısına ilişkin tespitlerin uygulama yetkisi bulunan yetkili büyükşehir belediyesi veya ilçe belediyelerinin, Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı’nın Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır.

